

nr. 11
10 ianuarie
2022

OPT

motive
săptămânal de cultură

La mulți ani!

„pierdut în această suferință provocată de un singur cuvânt și întipărită cumva în câteva rotunjimi de literă, pe care mâna diacului le-a migălit, apăsată de privirea mahnită a tristului ispravnic Kiriță.”

Doina RUȘTI

2022

foto: Cătălin D. Constantin

OPTm

Anul 2021

Iulia Micu

În anul care tocmai se încheie aş zice că nu am reuşit să citesc cât aş fi vrut. Relaţia mea cu piaţa de carte a fost una precară. Am vizitat mai puţin decât de obicei librăriile, am cumpărat mai puţin acele cărţi.

Una dintre cele mai mari surprize editoriale din acest an o constituie volumul Marcel Proust, *Les Soixante-quinze feuillets (Cele Şaptezeci şi cinci de file)*, apărut la editura Gallimard, o revelaţie de mare senzaţie pentru toţi iubitorii operei proustiene. Apărut la numai un an distanţă de centenarul morţii scriitorului, volumul transcrie câteva texte inedite ale lui Proust şi un document legendar, regăsit recent în arhiva descendenţilor familiei. Rămânând în sfera literaturii franceze contemporane, aş aminti cartea lui Hervé Le Tellier, *Anomalia*, apărută în traducere românească la Pandora M, câştigătoare a premiului Goncourt în 2020, un roman-catedrală construit în jurul a douăsprezece personaje. A urmat romanul scriitorului italian, Sandro Veronesi, *Colibri*, tradus la editura Litera, interesant datorită construcţiei sale care nu face altceva decât să contrarieze pas cu pas orizontul de aşteptare al cititorului. Datorită poveştii păsării colibri – simbolul central în jurul căruia începe şi se construieşte istoria protagonistului – romanul pare să fie unul îmbibat de realism magic, însă Veronesi contrazice cu multă fineţe această încadrare rezolvând cât se poate de realist situaţiile, tot aşa cum ne înşală aşteptările legate de un roman epistolar axat pe o poveste de iubire care îşi pierde brusc atribuţiile devenind un fel de intrigă secundară.

Romanul Mariei Stepanova, *În amintirea memoriei*, coboară în abisurile memoriei pentru a reconstitui cu multă imaginaţie şi lirism povestea familiei de evrei ruşi din care provine autoarea.

O fascinantă confruntare cu universul halucinant şi absurd al fanteziei la limita realismului magic, am regăsit şi în geografia alazarului din romanul Doinei

Ruşti, *Omuleţul Roşu* reeditat în 2021 la Litera. Vorbim despre primul roman al autoarei, născut de sub aripa neagră a melancoliei. La aproape douăzeci de ani de la apariţia lui, *Omuleţul roşu* se citeşte şi astăzi cu la fel de mare interes, cu atât mai mult cu cât scriitura se sustrage treptat din meandrele acestei umori întunecate, dobândind un ritm alert, luminos şi reconfortant.

Un alt roman care merită recitit este *Sonata pentru acordeon* a lui Radu Aldulescu, de asemenea reeditat la Litera în aceeaşi colecţie de proză contemporană. Aici stilul melancolic infuzează, fără niciun fel de faşoane, însăşi substanţa cea mai intimă a scriiturii, şi îşi cucereşte cititorii tocmai prin capacitatea de a surprinde cu talent o frescă socială, de a reda o lume aşa cum e ea, crudă, nemioloasă şi paradoxal de frumoasă prin autenticitatea ei.

Pe lângă aceşti doi clasici ai literaturii contemporane, m-am bucurat să regăsesc în aceeaşi colecţie de la editura Litera multe texte semnate de scriitori tineri (Radu Găvan, Liviu G. Stan, Mihail Victus, Ligia Părvulescu) şi o colecţie de povestiri, *Treisprezece*, care încearcă să readucă la viaţă fantasticul românesc contemporan din cel puţin treisprezece, dacă nu chiar şaptesprezece, unghiuri de vedere asupra genului. Tot la capitolul lecturi din literatura contemporană, mi s-a întâmplat să mă întâlnesc cu două volume de poezie apărute la editura Cartier, Miruna Vlada, *Prematur* şi Şerban Axinte, *Scrâşnetul dinţilor*, dar şi cu un volum de teatru semnat de germanistul Orlando Balaş, intitulat *Incomod* şi apărut la editura Brumar. Este vorba despre trei piese alcătuite în linia teatrului postdramatic, enunţat de Hans-Thies Lehmann în anii 1990 şi a teatrului politic german din anii douămii, influenţat de Brecht.

Nu ar trebui să uităm că anul 2021 a fost unul important pentru evocarea mişcării literare de la Cănaclul de luni dacă ar fi să

urmărim subtilul dialog între cartea lui Cosmin Ciotloş, *Cănaclul de luni. Viaţa şi opera*, de la Pandora M, o analiză minuţioasă a generaţiei în blugi, a momentelor fericite şi a celor dramatice din lupta optzecismului poetic şi apariţia în seria Cartier de Colecţie a volumului *La întretăierea drumurilor comerciale*, o antologie operată de Claudiu Komartin care cuprinde o selecţie atentă a celor mai semnificative dintre scrierile poetei portdrapel a revoltei optzeciste de la Cănaclul de luni, Mariana Marin. În Ardeal se discută despre echinoxism ori despre euforionismul reprezentanţilor Cercului Literar de la Sibiu. De data aceasta, cartea Martei Petreu, *Blaga, între legionari şi comunişti* apărută la editura Polirom, vine să facă lumină în receptarea postumă a marelui filosof.

În aceeaşi serie a scriitorilor români din secolului XX victime ale unor destine nefaste aş aminti volumul: Dinu Pillat, *Tinereţe ciudată. Moartea cotidiană. Aşteptând ceasul de apoi*.

Aş vrea să nu uităm, în categoria cărţilor apărute în acest an, reeditările din colecţia „Carte pentru Toţi” de la Litera, care au continuat seria de titluri indispensabile oricărui iubitor de literatură universală, cu povestirile lui Cehov, Dostoevski, Tolstoi, Flaubert şi altele. Tot în această ordine de idei aş menţiona în categoria lecturilor de neratat volumul Ernst Jünger, *Jurnalele pariziene şi Însemnări din Caucaz*, reeditat în 2012 la Humanitas.

Păstrându-ne în aceeaşi sferă a justificării spaimii şi violenţei nu pot să nu amintesc, tot dintre apariţiile acestui an, esul lui Joan Solé, *Etica celui lalt* apărut la Litera în colecţia *Descoperă filosofia*, despre Lévinas.

Iată, aşadar, cărţile cu care s-a întâmplat să mă întâlnesc în acest an şi învăţămintele pe care le-am extras din ele, deşi mai degrabă am impresia că nu greşesc deloc spunând că, de fapt, ele au fost cele care m-au întâlnit pe mine.

Crima de pe strada Vântului

Laura Sorin

Fiecare locuitor al Cosmopolisului are propria hartă a orașului, orientată de obicei pe axa principală casă-serviciu și presărată cu repere cum ar fi barul preferat, sala de gimnastică, cel mai apropiat supermarket, librăria favorită, clubul cel mai tare. Din când în când, din negura memoriei mai răsar contururi încețoșate numite școala, banca primului sărut, crâșma unde m-am făcut praf când eram student ș.a.m.d.

Harta lui Funes, dacă ar fi s-o împărtașească altora, ar arăta cu totul diferit. Pe ea ar exista blocul sinucigaș de pe strada *Linariei*, casa în ruină care se întrece în fiecare noapte undeva pe strada *Furnicuța veselă*, imobilul cu trei etaje de pe strada *Fetelor în floare*, care se teme de cutremure și care, ori de câte ori trece metrour pe dedesubt, trimite accese de panică în mințile locatarilor sau casa care regresează cu fiecare cameră în alt moment din trecut, un caz pasionant la care el lucrează chiar acum. Și tot așa, cazuri rezolvate, cazuri la care i-ar plăcea să lucreze dacă

l-ar plăti cineva și cazuri pe care are de gând să le investigheze pe gratis, numai să aibă puțin timp.

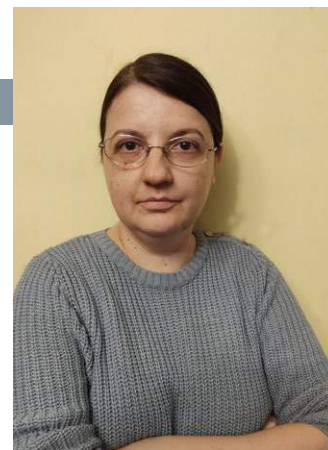
Ar mai figura pe harta lui, ca locuri de evitat, cartierele de birouri în care nevrozele și stările de anxietate se întind ca focul de la un apartament la altul, molipsind clădiri întregi. Cele mai rele cazuri astea sunt, blocurile și clădirile de birouri, și din păcate ele constituie grosul muncii lui; dacă ar fi să lucreze numai cu case, Funes ar fi fericit. Dar în Cosmopolis găsești orice, mai puțin fericirea, după cum a scris cu propriul lui sânge poetul damnat Robert Baucius, înainte să se arunce de la etaj, să aterizeze pe o copertină și să nu moară decât de rușine, și asta doar metaforic vorbind.

Strada *Vântului turbat*. Case vechi, cele mai multe renovate, dar și câteva al căror aer decrepit povestește mai elocvent ca o mie de cuvinte despre sărăcia și bătrânețea neajutorată a locatarilor. Numărul 17 este o clădire masivă cu un singur etaj, înconjurată de o grădină generoasă.

Pentru cine are cunoștințe de arhitectură – și Funes are – clădirea este construită în stil eclectic, cu elemente de art nouveau. Unii ar spune că fațada-i încărcată, dar lui Funes nu i se pare, capetele de lei, amorașii și ghirlandele, chiar și așa ciobite, reușesc să se îmbine fără stridență și fără să obosească ochiul. Balconul dantelat de deasupra intrării principale este sprijinit pe umeri de atlași de piatră, care par gata să cedeze sub presiunea timpului și deopotrivă a mușchiului verde ce i-a acoperit. O scară laterală coboară de pe terasa parterului suprainălțat către grădina în care statui fără cap au încremenit în gesturi consternate. Tencuiala se cojește ca o piele de lepros, iar acoperișul ars se deschide spre cer.

Funes oftează. Chiar și așa, înegrită de fum, cu aerul deprimat pe care îl au imobilele părăsite, se vede că e o frumusețe de casă, clădită să dureze. Trage pe dreapta și coboară din mașină.

În fața imobilului stă un polițist, pesemne anunțat de Weston.

Funes se apropie. Polițistul vede un bărbat slab, fără vârstă, cu părul castaniu presărat ici-colo cu fire argintii, purtând jeanși și un trenchi șifonat. Bărbatul are un aer de competență obosită. Se recomandă ca fiind Funes. În timp ce desface sigiliul pus pe poartă, polițistul îi spune că a fost trimis de comisar special ca să-i deschidă și se oferă să-l însoțească. Funes se opune.

— Spune-mi unde ați găsit cadavrul și mai departe mă descurc singur. Chiar nu trebuie să intri cu mine, poate fi periculos.

(fragment din nuvela cu același titlu. Continuarea în versiunea online a revistei)

Timpuri noi, deprinderi noi

Cristina Balinte

Înainte, în *acea* lume, citeam doar în format real, tactil până la a fi uneori tăios la margini, iar altelei îmbăscit de cerneala tipografică deficitar imprimată sau de praful indiferent la orice sistematică a ștergerii lui periodice. Când nu citeam, ascultam. La *pick-up*, în special vinil-uri cu dramatizări ale basmelor. Așa i-am descoperit pe Silvia Chichoș în *Căpitan la 15 ani*, Ion Manolescu în rolul cardinalului Richelieu și Tanți Cocea în rolul Milady din *Cei trei mușchetari*, Irina Răchițeanu-Șirianu, cea mai convingătoare, în opinia mea, Vitorie Lipan. Așa mi-am acordat (coincidență sau nu, *pick-up*-ul se numea chiar Akkord!) simpatia la ștrengăreala malițioasă a lui Ion Lucian, la bonomia elegantă a lui Marius Pepino, la timbrul călduros al vocii lui

Gheorghe Oprina, alias Cicoșelul neascultător, Sobolul și Leul. Despre video player nu îmi amintesc mare lucru, neavând.

Spre deosebire de *acea* lume, deschisă către civilizația spectacolului, lumea *aceasta* devine din ce în ce mai rapid o civilizație a anonimatului, a identității virtuale.

Pe lista sau în „meniul” personal de consumator trece, în primul rând, cartea în format electronic. Ebook-ul este interactiv, rapid și comod la căutare, nu abuzează spațiul de stocare al domiciliului, fiindcă nu ocupă spațiu fizic, etica ștergerii de pe dispozitiv pare ceva mai „morală” decât gestul imoral, ultragiant al aruncării unei cărți de pe raftul bibliotecii, iar la fel se întâmplă cu adnotările, evidențierile în pdf, epub, fără îndoială o procedură normală de lucru, nu

reprobabilă precum mângăierea fielor de hârtie ale cărților. Persistă, totuși, nedumerirea în ce măsură alegem varianta electronică pentru conținutul propriu-zis și bănuiala dacă nu cumva, cel mai adesea, o facem pentru plăcerea „jocului” de utilizator al *gadget*-ului, pentru experiența în format, cu parcurgerea funcțiilor aplicațiilor, pentru posturile mai *cool* decât *aceea* tradițional-invechită a cărții din mână?

Când ochii obosesc de la cititul online sau pe e-reader, există alternativa audiobook-urilor, cu texte în lectura autorului însuși.

Cât privește universul prezențelor online, presupunând conferințe, lansări, discuții, târguri ș.a.m.d., el a devenit de aproape doi ani mod de existență, prezență și manifestare. În acest paradox al apropierei distanțate sau al

distanțării apropiate, nu trebuie să te mai deplasezi, beneficiezi de comoditate, de accesibilitate, de înregistrări *podcast*, *Youtube*, *cloud* care rămân și după ora închiderii.

Cu siguranță, nu suntem mai fericiți cu toată această (r) evoluție tehnologică la purtător. Ne revoltăm pe noile deprinderi ajunse dependențe, manii, le criticăm superficialitatea, ne declarăm ritos aversiunea față de ele, pentru ca puțin mai târziu să revenim spășiți asupra judecăților pripite și să reluăm obișnuințele de acolo de unde le-am lăsat.

Realitatea e una: în lumea aceasta, nu ești conectat la tehnologie, nu experimentezi în virtual – nu ești. Cât despre *acea* lume, ea a tot rămas în urmă, până când realitatea ei a devenit deja poveste, *item* virtual.

Ștefan Lemny: Pe la Stavropoleos, din când în când

Cu Ștefan Lemny nu m-am întâlnit niciodată. Dar mi-a apărut în vis. Dormeam bine-merci pe malul Dâmboviței și-mi apare dl. Lemny, înfășurat într-o blană de samur. Deși știam prea bine că visez, totuși, voiam s-o iau în serios, așa c-am început să-i cânt ceva din Anton Pann. Ce faci, Zenob, mi-a reproșat el, n-ai pic de aptitudini muzicale, dar nu te lași, nu-i așa!? Văzându-mă luat peste picior și atacat în libovul ipseității, am scos o drâmbă din buzunar și, chemând alți zenobi fără treabă ca și mine, am atacat un hit din perioada fanariotă. Deși calitățile mele muzicale erau neschimbate, Dâmbovița a vibrat totuși, ușurel, cuprinsă de gânduri, iar un popă de pe la Radu Vodă mi-a trimis un ison. Dl. Lemny a ridicat degetul și i-a fost adus un scaun imediat, încât acum păream scoși dintr-un tablou de Liotard: dumnealui, pe jumătate ascuns în blănuri, tolănit în baldachinul păzit de slugi, iar eu, cocoțat pe marginea podului, încât în spatele meu Dâmbovița și cerul păreau din aceeași cenușă. Cum m-am trezit, primul meu gând a fost să-i scriu un e-mail.

Dragă domnule Ștefan Lemny, ce faceați pe la finele dictaturii, ce sperați, ce visați? Scriserăți deja *Români în secolul XVIII. O bibliografie, I* (1988). Cum arăta lumea în anul 1989?

Regimul comunist din România în ultima sa fază era teribil de trist și apăsător, reducând existența mării majorități a oamenilor la griji alimentare elementare, începând de la 5 dimineața, la cozi, pentru a cumpăra lapte. N-aș putea spune însă că acest cotidian întunecat m-a împiedicat să visez la propriile-mi proiecte și pasiuni. Dimpotrivă, m-a încurajat să mă refugiez și mai mult în trecut, prin studii și cercetări în biblioteci.

Imediat după Revoluție, în 1990, a apărut cartea dvs., *Sensibilitate și istorie în secolul XVIII românesc*. Pentru mine cartea dumneavoastră a însemnat

foarte mult, o recitesc și acum cu aceeași bucurie.

Ceea ce spuneți mă emoționează la fel ca și primele impresii ale unor cititori ce mi-au parvenit abia la câțiva ani buni de la publicarea cărții. Ideea ei s-a născut în cursul explorării bibliografice despre care am vorbit, sub imboldul lecturii unor lucrări majore ale școlii Analelor. Era vorba de o adevărată provocare, de un pariu, pentru a realiza, cu surse românești, o experiență istoriografică așa cum reclamea Lucien Febvre în spațiul francez. N-am părăsit România înainte de a preda Editurii Meridiane această scriere în care am pus toată pasiunea de care eram capabil la acea vreme. Cartea a apărut când eram în Franța.

Dacă ar fi să vorbiți despre un obiect de vestimentație specific

secolului 18 românesc ce ați alege?

Prima care îmi vine în minte este „giubeaua”. Nu este un obiect vestimentar specific doar secolului fanariot, nici numai lumii românești și aceasta se regăsește doar la nivelul unor pături sociale restrânse din Moldova și Țara Românească. Dar valoarea ei de simbol al unei epoci culturale este incontestabilă. Distinsul istoric literar Paul Cornea a fost inspirat să vorbească despre „iluminismul în antieru și giubea” din epoca fanariotă. Un simbol, de asemenea, pentru înțelegerea mentalităților. Hainele pe care le purtăm reflectă codurile culturale și dinamica societății, răspund nevoii oamenilor de a acționa, de a se deplasa. Or, giubeaua sugerează bine lentoarea secolului, curgerea timpului ca un râu liniștit înainte de agitația secolului următor, al revoluționarilor în joben și în costum...

„Drumurile noastre, poate...”

Alina Pavelescu

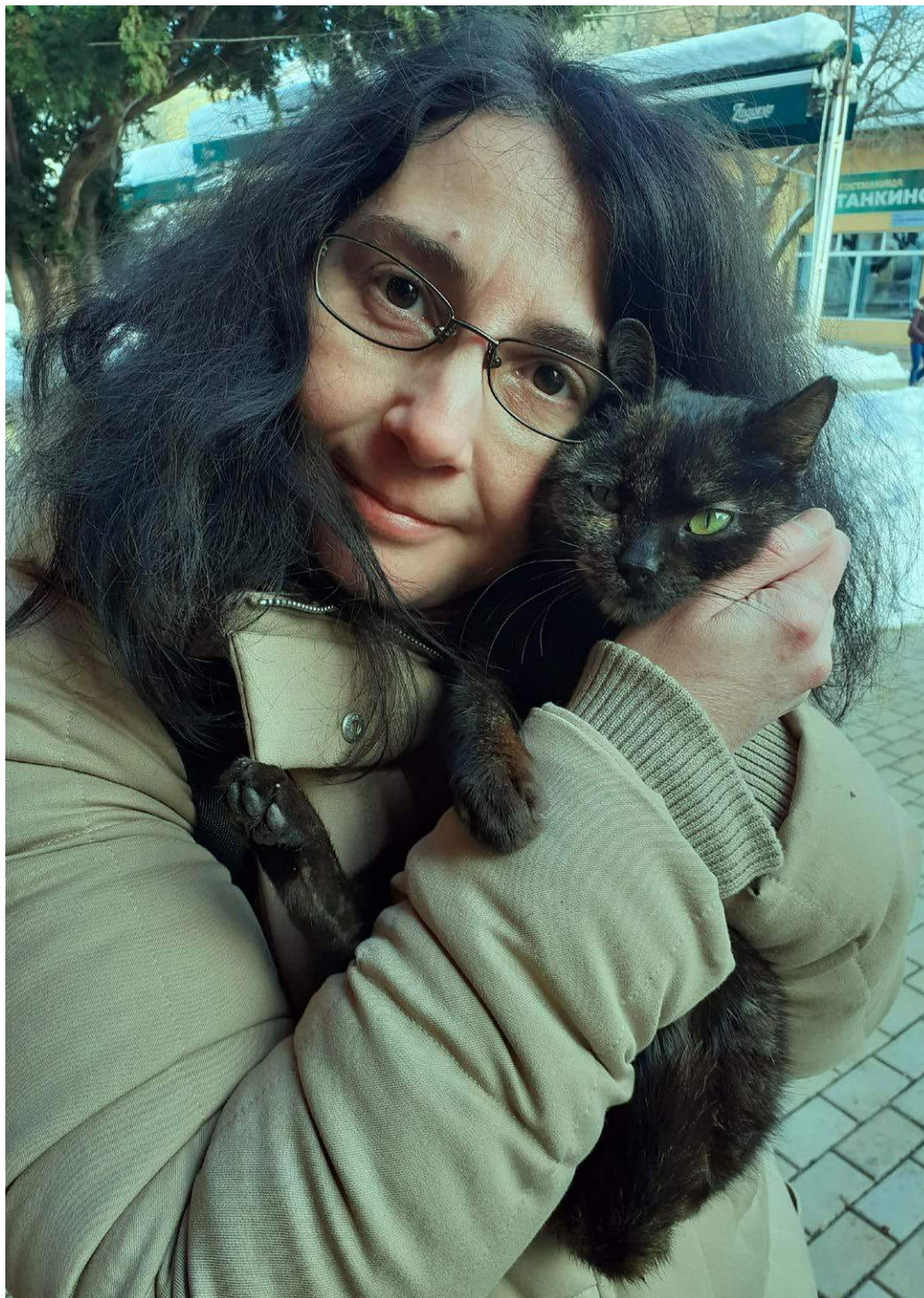
Târzia mea studenție pariziană a coincis cu „vremea de glorie” a cântăreților români la metroul din Paris. Nu trecea nicio stație fără să se urce o nouă echipă, acordeon plus „voce”, trăgând după ei o sculă cu aspect antediluvian, pe care cred că le-o închiria chiar administrația metroului (sau și-o pasau ei între ei) și care, am realizat la un moment dat, era de fapt un amplificator. Număram penibil nu mai puțin de 14 stații de la căminul din Porte de Clignancourt (acel pitoresc Ferentari al Parisului) până la școala noastră „de fițe” de pe Saint-Germain. 14 stații, ca tot atâtea trepte ale infernului, pentru bietele noastre urechi maltratate. E., colega mea basarabeancă, nu înceta să se minuneze de răbdarea politicoasă și, aparent, fără sfârșit a călătorilor parizieni, care, orice ar fi gândit în sinea lor, nu schițau niciun gest de indignare sau respingere în fața acelei zgomotoase forme de „ocupație națională”. „Blestemul civilizației”, conchiseserăm amândouă. Ba chiar E., de la înălțimea staturii ei de basarabeancă hrănită bio, trăsese concluzia că tot excesul de civilizație ne făcea și pe noi, la București, să asistăm fără reacție la scenele de buzunărire în autobuz a bătrânelor lipsiți de apărare. Chestie de perspectivă, gândeam eu, în vreme ce simțeam cum îmi crapă obrazul de rușine la ideea că sunt compatriotă cu acei vajnici producători de zgomote.

Ei bine, în ziua cu pricina am urcat în metrou ca de obicei, am ocupat demne una dintre banchetele înghesuite și ne-am pregătit de concertul obișnuit. Primii au apărut la Marcadet, doi compatrioți la vreo patruzeci-cincizeci de ani, burtoși și cu ghiuluri. S-au postat chiar în fața noastră, așa că i-am observat fără să vreau. Lălaiau fără chef „Drumurile noastre, poate...”, aveau cearcăne, păreau epuizați de viața pe care o duceau. Schimbau între ei priviri hăituite. Cel mai apropiat de ușă se uita atent la fiecare stație, să vadă dacă urcă vreo echipă de la paza metroului. Purtau niște ciocate obosite,

pulovere de lână cu modele familiare, hainele oamenilor obișnuiți din Giuleștiul meu de baștină. Miroseau a sărăcie, a disperare și a tramvaiul 44. M-a cuprins dintr-o dată o duiosie fără margini față de acei oameni și față de cântecul lor lălat. M-am simțit solidară cu ei,

străină ca și ei în metroul acela plin de francezi indiferenți, purtând ca și ei sub pleoape umbrele triste ale unei țări pe care o uram și de care mi-era dor în același timp. Am realizat că eu și ei suntem una, pentru că numai nouă cântecul lor ne spunea ceva. Și

am început să plâng, așa cum de puține ori am plâns în viața mea: tăcut și cu multe lacrimi. Un plâns eliberator de om care se împacă în sfârșit cu sine. Am plâns cu capul ascuns în șalul lui E., prețiosul șal mov cumpărat cu 10 euro de la *marché aux puces*.

Cele mai bune cărți de proză

2021

OPT MOTIVE
Opinii Povesti Texte

„Translucid” - Ligia Pârvolescu, BPC, Litera
 „Drumu-i lung, căldura mare” - Radu Aldulescu, BPC, Litera
 „Tatăl meu la izolare” - Cristian Teodorescu, Polirom
 „Acul de aur și ochii Glorianei” - Radu Parascchivescu, Humanitas
 „Înainte de întuneric” - Dan Stanca, BPC, Litera
 „Dispariția” - Cosmin Perța, Polirom
 „Exodul mieilor” - Irina Georgescu Groza, Nemira
 „Salamandre” - Liviu Stan, BPC, Litera
 „Tot înainte” - Ioana Nicolaie, Humanitas
 „Treisprezece. Proză fantastică” - volum colectiv, BPC, Litera

Radu Parascchivescu, *Recviem vesel pentru tata*, București, Editura Humanitas, 2020

Frumusețea celor nouă povestiri rezidă în sentimentul că străbați o galerie de oglinzi, în care privești către scene pe care le cunoști deja, din propria viață. Povestind întâmplări din viața de zi cu zi, trăite alături de tatăl său, naratorul-personaj întreprinde ceea ce tanatologii contemporani ne îndeamnă să facem, atunci când ne despărțim, prin moarte, de cineva drag: îi construiește „o biografie durabilă”, îi perpetuează amintirea și îl scoate definitiv din teritoriile anonimatului, transformându-l într-un protagonist de care ne îndrăgostim ușor. (Cristina Bogdan)

Dan Stanca, *Înainte de întuneric*, prefată de Cristina Bogdan, BPC, Litera, 2021

Personajului principal, Luca Milesu, în care îl recunoaștem cu ușurință pe scriitorul nonagenar Marcel Petrișor, cândva profesor, fost deținut politic, figură cu notorietate în lumea intelectualilor care au trecut prin universul concentraționar, e martor al unei epoci îndelungate, e părtaș la evenimentele istoriei, trăind sub loviturile necruțătoare ale criminalilor ce își doreau să-l modifice substanțial, prin reeducare. Revoluția din decembrie '89 i-l aduce în față pe fostul său anchetator, atins (ce ironie!) de o boală a uitării. (Cristina Bogdan)

Radu Aldulescu, *Drumu-i lung, căldura mare*, prefată de Andrei Simuț, BPC, Litera, 2021

Florența, unul dintre personajele principale ale romanului, își ascultă mama, care îi povestește cum a ajuns familia lor în București, conturând un personaj absent, deja legendar, bunica Florenței, venită din Moldova. Totuși nu e vorba de un dialog direct, așa cum s-ar aștepta cititorul leneș al zilei de azi, ci de o filtrare prin intermediul unui narator invizibil, nemarcat. Romanul aduce o avalanșă de întâmplări și întorsături de situație, scrise cu mult umor și ironie fină, cu o galerie impresionantă de personaje, care mai de care mai variate, fiecare venind pe scena discursului cu tolba proprie de povești, dincolo de care răzbate tragismul tăcut al unor existențe chinuite, al unor evenimente care închid în ele ireversibilul, al unor ființe care trebuie să poarte mereu cu ele crucea grea a umilinței. (Andrei Simuț)

Ligia Pârvolescu Translucid BPC, Litera, 2021

de Luiza Negură

Supratema romanului este creația, sub formele ei multiple, unele mai apropiate de experiențele mundane, profane și de-a dreptul șocante, cum ar fi inițierea erotică ori crima, ca formă de manifestare a artisticului. Prinse în plasa unei realități mobile, Flam și Magda reușesc să iasă din spațiul distopic al Bucureștiului și să se regăsească într-o geografie neutră, profund spiritualizată. Organizat în două părți, romanul surprinde prin tonalitățile diferite ale narației, aflate într-un crescendo stilistic, menit să asigure o pluralitate de vibrații. Viața, așa cum o știm, s-a transformat total, iar noua ordine este una care

anulează valoarea intelectualității, devenită un pericol ce trebuie anihilat. Poliția psihiatrică este departamentul din cadrul Poliției care se asigură de îndepărtarea din planul apropiat al societății al celor care nu puteau realiza tranziția spre noua referențialitate. Într-o viziune parțial distopică, romanul cuprinde întreaga lume, în care granițele geografice sunt anulate, piramida valorilor sociale e modificată, iar cea morală se impregnează de fatalism schimbând aura personală a fiecăruia. Romanul impresionează clar prin sensibilitatea construcției și prin profunzimea discursului, devenind o parabolă despre creație și creator, despre simbioza dintre feminin și masculin și, mai cu seamă, despre potențialitate și realitate.

Dispariția cuvintelor și a lumii

Dorian Dron

Sunt oarecum familiar cu tematica lui Cosmin Perța din romane și în *Dispariția* am fost plăcut surprins să revăd ceața lui celebră din *Arșița*, de data asta metamorfozată. Dincolo de stil și imaginar, motivul ceții este oarecum patentat la Cosmin și mi se pare un autor fascinant pe nișa dintre real și fantastic. Dar nu fantasticul greoi, cu elemente supranaturale duse în extrem, ci un fantastic domol, domesticit. La el ceața nu diluează viața, ci viața în sine depinde de fenomenul meteorologic. Când apare ceața ceva se întâmplă.

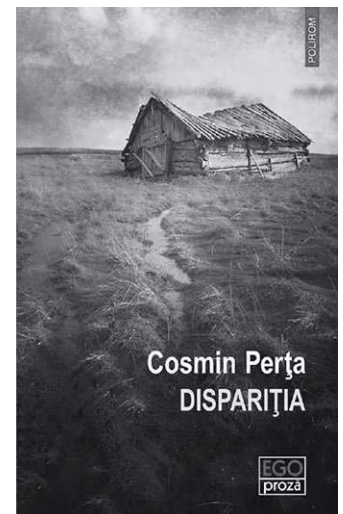
Iar în ziua când am achiziționat *Dispariția* m-am și pus pe lecturat. Normal că nu am lăsat-o din mână până la final și remarc complexitatea scriiturii pe spații înguste. În 144 de pagini autorul reușește să construiască o lume cu multe personaje, cu intrări și ieșiri din scenă abrupte și cu imagini ce rămân. Lumea din *Dispariția* e un spațiu evanescent, în care oamenii se fac nevăzuți, dar în urma cărora rămân lucrurile. Iar lucrurile sunt

încărcate energetic. Odată furate, ele își activează aura protectoare și distrug falsul proprietar. Satul Peștera reprezintă lumea arhaică, spațiul sacru în care nu ai voie să miști ceva pentru a nu distruge perfecțiunea. Și chiar dacă despre această lume oamenii vorbesc că ar fi fost un sat de oameni păcatoși pe care Dumnezeu i-a ars de pe fața pământului sau din contră că au dispărut tocmai datorită credinței lor și au fost ridicați la cer, locul ăsta are ceva ascuns. E un portal între lumi. Cu fabrica de săpun cumpărată și apoi vândută din cauza devalorizării banului, prin miturile din jurul ei, prin apariția ceții sub formă de fum negru și așa mai departe. *Dispariția* este în esență întoarcerea la spațiul rural, unde orașul își pierde sensul, unde liniștea așază omul, unde animalele roiesc în jurul casei și prispa e locul de privit cerul.

Ce este schimbat la tabloul scriiturii lui Cosmin este tocmai introducerea tematicii societății din prezent în contrast cu lumea

străbună. Orientări sexuale diferite venite pe linia metropolei, gesturi și gânduri întoarse la epoca lui Nea Nicu, temeri de penibilitate în fața colegilor de muncă și un efort susținut în jurnalismul de calitate, sunt doar câteva elemente ce se amestecă în glodul satului. Iar lumea se schimbă, așa cum și lumea originară a făcut-o. Oamenii nu știu ce se întâmplă și tu, cititorul, ești fascinat să afli. Și ce e frustrant, că avem parte și de așa ceva, e că la un moment dat numărul de pagini se subțiază înspre final și tu rămâi acolo, vrei mai mult și aștepți mai mult.

Sunt subiectiv și egoist cu ceea ce voi spune mai departe, dar așa fi avut nevoie de mai mult. E o poveste care se construiește pagină cu pagină și când îți dai seama că mai sunt puține te panichezi. Heei, dar ce e aici? Mai vreau! Însă și acest artificiu este bine gândit, căci la început vezi lumea satului cu timpul ei întins, molcom, iar la final totul o ia razna. Și te trezești spunând că nu e drept. Așa m-am simțit și eu.

Dar e plăcut să vrei mai mult. ÎNSEAMNĂ că scriitorul și-a atins scopul. A creat o stare în tine și te-a mișcat din lumea ta, aruncându-te într-un spațiu nefamiliar, dar pe care, pe alocuri, ți-l dorești, ca Bianca, unul dintre protagoniști.

Iar satul devine salvarea, când realitatea orașului distruge ultima urmă de credință și speranță.

Urări de la scriitori

Bozăria tuturor libertăților

Doina Ruști

În Bozărie veneai la ultima disperare, când dintele lupului ți-a rupt beregata, când sângele ți-a fost otrăvit. Când nu mai poți. Când nu mai speri. Ești ajuns la deznădejdea de unde se vede hâda indiferență și celelalte păcate. Nu erau cheflii și nici grupuri de vagabonzi ori golăime. În Bozărie nu era loc de stat. Venea și pleca fiecare, fără să se uite în jur. Nu erau lumini, nu umbla nimeni cu felinar. Bărbați, despre care se zicea că și-au luat lumea în cap, rățăeau prin mocirlele Bozăriei, bezmetici, iar între aceștia un morar care își lăsase agoniseala, casa și idealurile de până atunci, pentru că-l chemase o voce din Bozărie. Nici măcar nu avea pe cineva, nu era aprins după vreo femeie. Ci pur și simplu aventura cu toate părțile ei înleiate de dor îl strigase pe nume. Noapte târziu, iar el era în cămașă, cum adormise, și-așa a tulit-o din casă, pe sub nucii din poartă, prin noroaiele târgului, până în Bozărie, unde a continuat să audă glasul care-l chema. Ani mulți fusese văzut printre mlaștini, învârtindu-se pe la pătuiaș, fără pereche și fără astâmpăr, ca o nălucă purtată de vânt. (*Manuscrisul fanariot*, în curând, o nouă ediție)

Poezia în 2021

Ioana Hodârnu

Anul 2021, la Opt Motive, la categoria recomandări de poezie a fost un an eclectic. De ce spunem asta? Pentru că s-a citit și s-a vorbit despre soiuri diverse de poezie – românească sau străină – și despre o la fel de largă gamă de perspective asupra poeziei, selecția poezilor mergând de la autori consacrați, până la nume noi, debutanți anului 2021.

Marele nume invocat la Opt Motive, la care filologii sau pur și simplu dilanții într-ale poeziei revin mereu este Charles Baudelaire, din *Les Fleurs du Mal*. Ediția din 2021 sub formă de audiobook a fost apreciată, fiind promovată și de Trafika Europe Radio. Una dintre aparițiile notabile ale anului a fost revenirea pe scena literară românească a lui Dan Soiciu, cu *17 poezii* (Casa de pariuri literare), un volum care reunește poezii ale unui posibil *alt Sociu* (e suflul adolescentin pe care-l traversează la maturitate aici). Tot în seria poezilor noștri consacrați se înscrie și volumul lui Claudiu Komartin, *Autoportret în flama de sudură* (apărut la editura Max Blecher), carte ce adună poeme cu reflexii asupra spațiului intim al căminului familial și care încearcă o împăcare cu figura paternă, a tatălui suferind. Ovidiu Komlod (unul dintre pseudonimele lui Laurențiu Malomfălean) dă și el un nou volum anul acesta, e vorba de *Zgardă litere*, Curtea Veche. Un volum de poezii destul de accesibil la nivelul semnificației, care abordează teme recurente, dar

care poate prezenta interes pasi-onatilor de poezie post-2010.

Momente editoriale notabile sunt și aparițiile a două antologii, importante pentru spațiul românesc postbelic, respectiv pentru spațiul italian. Prima este antologia Ion Pop, *Ferestre*, care adună texte din 1966 până în 2021, apărută la Ed. Școala Ardeleană. A doua este o antologie adresată cunoscătorilor de poezie contemporană străină, cu precădere cea a spațiului limbilor romanice: *Poezia italiană de astăzi*, în traducerea Smarandei Bratu Elian și a Aurorei Firța Marin, la editura Humanitas.

Poezii tineri sunt și ei bine reprezentați, colaboratorul revistei, Andrei C. Șerban, semnând volumul *Casa de dincolo de ocean* (CDPL). Alexandra Păzgu, cu *dă tot ce ai*, propune versuri ce chestionează imaginea unei identități

în schimbare. Manuscrisul volumului apărut la Tracus Arte, în 2020, a fost câștigător în cadrul concursului de debut în poezie „Alexandru Mușina“. Poeta din Chișinău, Diana Iepure, lansează al treilea volum de poezie – *În rest, viața e frumoasă* –, la editura Max Blecher, o poezie umană și feminină (nu neapărat feministă). De altă parte, Anca Zaharia (poetă ce publică, deja, constant), în *eu n-am trăit războiul* (CDPL), ne arată o latură feministă, cu un

titlu care poate să ridice câteva luări de poziție.

Un strigăt îndreptat asupra vieții și o poezie-teritoriu al durității, al interiorizării „scrâșnetului“ ne propune Șerban Axinte, în *Scrâșnetul dinților* (editura Cartier). Volumul e recenzat în prima parte a anului, în varianta online a revistei. Este de notat și că Alexandru Ovidiu Vintilă a revenit cu un nou volum de poezii, *Insecatele Imperiului*, apărut la editura Charmides.

Ce-am citit în 2021

Cristina Bogdan

Simona Popescu, *Cartea plantelor și a animalelor*, Nemira;
Claudiu Komartin, *Autoportret în flama de sudură*, Casa de Editură Max Blecher;
Angela Marcovici, *Păsările pe cer țipă*, Casa de Pariuri Literare;
Ștefania Mihalache, *Cronica Akasha*, Nemira;
Șerban Axinte, *Scrâșnetul dinților*, Editură Max Blecher
Diana Iepure, *În rest, viața e frumoasă*, colecția Plantații, Casa de Editură Max Blecher;
Ioana Iuna Șerban, *Un viitor care se potrivește trecutului*, Vellant;
Ion Pop, *Ferestre. Antologie de autor. 1966-2021*, Școala Ardeleană;
Ana Săndulescu, *La topirea ghețurilor*, Casa de Pariuri Literare.

Vedenia

Vitalie Vovc

a nins, și a viscolit vîind peste oraș.
apoi a crăpat gheața din piață
și din copci au ieșit foc și morse hidoase
și urși polari cutreierau printre case
iar în deschizături de clădiri
se vedeau pinguini
clocind ouă de crocodil

O zi din viața dlui. Becker

Ana Neagu

Dl. Joseph Becker avea obiceiul să se trezească în fiecare dimineață înaintea soarelui și să-și facă rugăciunea până să coboare din pat deoarece, considera el, o zi bună de lucru începe devreme și nu poate să-nceapă decât cu Dumnezeu. După ce își făcea tabieturile de dimineață și lua un mic dejun satisfăcător, dl. Becker cobora în prăvălia sa. Avea o ceasornicărie în Piața Amzei, în apropiere de sinagogă, moștenire de la tatăl său, care emigrase în București în anii '50. Peste o lună se făceau treizeci și unu de ani de când se prăpădise tatăl său. Becker era, așadar, ceasornicar de treizeci și unu de ani și evreu de când se știa. Când intra în prăvălia micuț, abia mijea de zi, iar bătrânul, în vârstă de șaizeci și unu de ani, se așeza după tejghea, își pune

ochelarii pe nas și scotea din sertar ceasurile pe care le avea de reparat. Stătea aplecat asupra lor, cu ochii lui mari și calzi concentrați asupra roțițelor, mereu curios. Când lua în mână un ceas, simțea că pătrunde într-o lume tainică, desprinsă de evoluția copleșitoare a orașului care-i adăpostea acest microunivers doar al lui. Munca atât de migăloasă și stăruitoare asupra micuțelor mecanisme se reflecta și în înfățișarea dlui Becker, sub forma unor semilune care adăstau sub pleoapele lui asemenea unor bărci trase la țarm. Dl. Becker deschidea prăvălia la ora opt fix în fiecare zi, afară de ziua de sabbat și de sărbătorile evreiești, și o închidea la ora cinci. În restul zilei își făcea de lucru cu ceasurile lui sau își vizita fiul, Jonas Becker, care era însurat și avea un apartament micuț

pe Strada Icoanei. Când era mic, Jonas manifestase același interes ca și tatăl său în ceea ce privește repararea ceasurilor, dar odată ce băiatul a început să crească, mintea lui ageră s-a orientat către alte preocupări, cea mai odioasă dintre ele în ochii tatălui fiind avocatura. Tatăl și fiul se ciorăvăiau adesea pe tema asta, întrucât bătrânul și-ar fi dorit ca fiul său să moștenească afacerea familiei. După aceste certuri infructuoase, pe seară, dl. Becker mergea la Sinagoga Eșua Tova din Amzei. Asista la *mincha* și se ruga să-i vină lu' fiu-său mintea la cap. După ce ieșea de la sinagogă, uneori intra și la poștă, căci era în drumul spre casă. Din când în când îi veneau pachete de la unchiul său din Polonia. De obicei trimetea haine, iar dintr-un pachet întreg dacă găsea o cămașă

bună. Pe fundul cutiei găsea mereu o ciudățenie, cum ar fi un brici, o lingură sau o periută de dinți. Cel mai probabil, unchiul i le trimetea cu gândul la zilele negre, când n-avuseseră de niciunele. Când primea câte un astfel de pachet, dl. Becker era cel mai entuziasmat cu gândul la caramellele *krówki*, pe care le mai găsea uitate în câte un buzunar. Acestea erau plăcerea lui vinovată și se tot gândea de câțiva ani să-l viziteze pe unchiul Levi, care se apropia vertiginos de venerabila vârstă de nouăzeci și nouă de ani. În fine, cu aceste gânduri ajungea acasă, lua cina în cămăruța lui slab luminată de la etaj, și până la ora nouă se băga în pat și-și făcea rugăciunea de seară, deoarece, considera el, o zi bună de lucru se-ncheie devreme și nu poate să se-ncheie decât cu Dumnezeu.

Miracolul islandez

Rodica Bretin

Privite din spațiu, insulele Atlanticului de Nord seamănă cu niște borne marcând ruta spre țărmul Americii: Arhipelagul Faerøer, Islanda și Groenlanda. Primele corăbii vikingue au debarcat în Faerøer prin anul 800, găsind doar călugări irlandezi, ajunși aici în pelerinaje de penitență – *peregrinatio pro Christo* – și care se adăposteau în schiturile ridicate de predecesorii lor. Geograful irlandez Dicuil scria în 825, reproducând relatările unuia dintre călugării-pelerini: „În aceste locuri trăiau de o sută de ani sihaștri, sosiți cu bărcile din Irlanda. Dar spaima de războiniciei Nordului i-a alungat și insulele au rămas iarăși nelocuite, așa cum au fost de la începutul lumii...”. Vikingii care au tulburat pacea ascetică a călugărilor veneau fie dinspre sud-est (Hebride, Shetland, Orkney), fie chiar din Norvegia, unde domina autoritară a regelui Harald „Păr Frumos” i-a făcut pe mulți dintre supușii săi să aleagă calea exilului.

Încă din Antichitate, Strabon, Pliniu și Tacit cunoșteau existența

unui pământ situat dincolo de Coloanele lui Hercule (Gibraltar) și la sud de ghețurile veșnice, pe care l-au numit Thule. Venerabilul Beda plasa acest teritoriu legendar la șase zile de navigație spre nord-vest de Britania și îl descria ca pe un ținut unde în solstițiul de vară nu este noapte, iar în echinocțiul de iarnă nu este zi. În „*De Mensura Orbis Terrae*” („*Despre mărimea suprafeței Pământului*”), Dicuil pomenea și el despre o insulă unde „strălucește soarele și la miezul nopții”, identificând această Ultimea Thule a anticilor cu Islanda.

Începând din 775, omni-prezenții călugări irlandezi petreceau „lunile luminoase” ale anului arctic în Islanda, după ce înfruntaseră oceanul în luntrile lor căptușite cu piei. Vikingii au găsit insula în 860, când un drakkar ce naviga din Norvegia spre Insulele Faerøer a fost purtat de o furtună sute de kilometri mai departe, naufragiind pe țărmurile unui pământ necunoscut.

Peisajul arid și sălbatic al Islandei amintește de începuturile

lumii: deșerturi stâncoase, râuri de lavă împietrită, prăpăstii ametoitoare, munți acoperiți de ghețari, lacuri, cascade și fiorduri, câmpii de nisip negru, izvoare fierbinți, gigantice domuri de riolit, vulcani noroioși, zăcămintele de obsidian... Neobișnuită întâlnire dintre vulcani și ghețuri a dat unul dintre numele insulei: „Țara de gheață și foc”.

În Islanda, războiniciei Nordului au ridicat biserici și mănăstiri în loc să le distrugă, iar convertirea lor la creștinism (anul 999) nu a dus numai la construirea legendarelor *stavkirker* (bisericile înalte norvegiene), ci și la apariția unor altfel de monumente: scrierile islandeze.

Acest „miracol” se datorează unei stranii și improbabile simbioze între două lumi, rară în evoluția umanității. Vikingii au adus simțul istoriei, al eroismului și aventurii, alături de o percepție absolut particulară asupra destinului individual. În schimb, creștinismul romanica a oferit garanția nemuririi, dată de suportul material (aparent fragilul pergament) și de universalitatea limbii latine, pe atunci singurul liant într-un Ev Mediu sfâșiat de inepuizabile dispute politice, sociale sau teologice. În momentul colonizării Islandei, vikingii aveau deja două dintre ingredientele trecerii în eternitate: un trecut demn de a fi consemnat și... geniu literar.

Dracula 600

Mihail Victus

În 2031 și-ar putea sărbători a șase sute zi onomastică. Și-a dat seama de asta înaintea celui mai recent interviu acordat revistei Rolling Stones, în momentul când a fost felicitat cu ocazia împlinirii a cinci sute nouăzeci de ani. Nu-și amintește de când nu mai ține asemenea socoteli și, pentru câteva momente, i s-a făcut o poftă teribilă să-și înfigă colții în jugulara tânără și pulsândă a jurnalistului, alt obicei pe care nu-l mai practică de multă vreme. Acum există atâția donatori, dispuși să-și deschidă venele doar pentru a primi puțină atenție din partea lui, că ar putea crea cu sângele lor un ocean în miniatură. Asta îl face să se simtă ca un animal ținut sătul, de teamă să nu i se trezească instinctul de ucigaș.

Să ne continuăm exercițiul de imaginație și să-l vizităm pe contele Vlad (vechile denumiri nu mai sunt rostite în prezența lui, cu toate că în privat oamenii continuă să-l numească Dracula, Dracul sau Țepeș), retras pe timpul zilei în castelul Bran, redobândit de la statul român după și-a exprimat dorința să revină în țară. Ferestrele clădirii au fost modernizate cu geamuri care nu permit să treacă razele soarelui, așa că faimosul personaj nu mai e nevoit să stea ascuns în spatele unor draperii groase sau în vreun sicriu – obicei de care a scăpat cu greu și la care mai revine doar ocazional.

Suntem în anul 2031. Contele Vlad arată la fel cum îl știm din manualele de istorie, același nas lung și subțire și aceiași ochi mari și hipnotici, doar mustața i-a dispărut. A renunțat la ea la sfârșitul anilor 1970, fiindcă una dintre multele lui concubine i-a spus că îl face să arate ca un pedofil. Mai există ceva schimbat la el, și abia când îl privim cu atenție ne putem da seama că pe figura lui s-a impregnat o expresie de plictiseală. Contele Vlad împlinește azi șase sute de ani, iar pe holurile castelului nu se-aude niciun zgomot de petrecere. Singur în camera lui, departe de șușotile celor doisprezece amante sezoniere și ale infirmierei care are grijă să sustragă din brațele acestora doar atâta sânge încât să nu le dăuneze

în vreun fel și să i-l ofere lui, proaspăt și cald, în pahare de cristal. Stă în fotoliu, cu paharul în mână, și se uită la soarele filtrat de geamul anti-UV, înfruntându-l ca un câine care îndrăznește să privească în ochi leul aflat în spatele gratiilor. Sau poate așa a fost la început, după montarea noilor geamuri. Acum nici obiceiul ăsta nu-i mai trezește vreun sentiment.

Contele Vlad, numitul Dracula, se plictisește. E de înțeles, după ce ai făcut toate lucrurile posibile. A fost pictor, poet, muzician, actor (preferând roluri primejdioase, cascadorii complicate pe care să le pună singur în scenă). La începutul anilor 2000 se oferea să testeze toate noile invenții și experimente ale oamenilor de știință. Cu atât mai periculoase, cu atât mai bine. Pentru o perioadă a luat locul manechinelor din automobilele supuse la teste de accidente. Sub supravegherea farmaciștilor, a folosit noi medicamente și tratamente, ceea ce a dus la descoperirea unor leacuri pentru boli considerate incurabile. A lucrat ca pilot de testare și s-a prăbușit de patru ori. Când a izbucnit incendiul din Texas, cel din 1947, s-a oferit voluntar să lucreze ca pompier și s-a aventurat în cele mai primejdioase locuri. Desigur, de fiecare dată a folosit o identitate diferită. N-ar fi dorit nimeni să aibă de-a face cu el dacă ar fi știut că-l aveau în față pe Dracula, monstrul însetat de sânge, făcut deja faimos de Bram Stoker și Hollywood – chiar dacă acele vremuri fuseseră de mult lăsate în urmă. Din când în când, mai deschidea la întâmplare Cartea Recordurilor și alegea o provocare care-i atrăgea atenția. Astfel, a reușit să bată recorduri la *Cele mai multe zile petrecute fără mâncare și apă* (trei săptămâni), la *Cea mai lungă perioadă de stat sub apă, atârnat cu capul în jos* (șase minute), *Supraviețuirea celor mai multe lovituri de fulger* (de zece ori) și altele asemenea.

Tot din dorința de-a încerca ceva nou, la puțin timp după redobândirea reședinței din România, contele Vlad și-a anunțat candidatura la conducerea țării. Misiunea echipei lui electorale, formată din

cei mai buni experți ai domeniului, a fost să readucă în atenție acea perioadă istorică (confruntările cu turcii) care l-a propulsat în cele din urmă ca erou național, și să convingă potențialii alegători că monstrul sângeros aflat mereu în discursurile contracandidaților e doar o exagerare. Cu cât s-au apropiat alegerile, cu atât mai mult s-a observat că populația a fost divizată în două categorii, aproape egale ca număr. De o parte erau cei care sperau în revenirea la conducere a unui Țepeș la fel de necruțător ca cel de odinioară, pe când ceilalți – mai ales minoritățile și cei care preferau să evite legile – tocmai de așa ceva se temeau. Marile puteri ale lumii, chiar dacă nu fățiș (cine și-ar fi dorit să provoace supărarea cuiva capabil să-și facă deodată apariția lângă tine și să-ți înfigă colții în jugulară?), au susținut cel de-al doilea grup, promovând ideea că țara ar putea ajunge pe mâinile unui dictator. A fost o perioadă în care prețul usturoiului a crescut enorm și a fost tot mai greu de găsit. Bisericele au ajuns să nu mai facă față la comenzile de apă sfințită. În presă au apărut o mulțime de femei (dar și câțiva bărbați), multe ajunse deja nonagenare, care s-au proclamat a fi foste amante ale sale și au vorbit despre orgiile și curiozitățile sexuale experimentate împreună. În acea perioadă, contele Vlad s-a plimbat de multe ori în miezul zilei (când orice vampir doarme cel mai liniștit) pe holurile castelului, abținându-se cu greu să nu le facă vizite celor care-l vorbeau de rău. Până la urmă, dezgustat de toate acestea, s-a retras din cursa electorală.

Să ne încheiem exercițiul de imaginație privind-l pe contele Vlad la împlinirea celor șase sute de ani. Îi putem înțelege plictiseala și detașarea de pe figură. În jurul său, o lume din care simte tot mai puțin că ar face parte. Legende și poveștile de altădată s-au redus la stadiul de simple zvonuri, auzite întâmplător printre bolboroselile celor bătrâni. Ecrane luminoase, imagini mișcătoare și butoane – vampirii noilor generații. Contele Vlad lasă pe noptieră paharul neterminat și se duce să deschidă fereastra.

Revista este editată de Asociația Creatorilor de Ficțiune (ACF).

Bulevardul Bălcescu,
nr. 7, București.

© OPTm

ISSN 2734 - 5017
ISSN-L 2734 - 5017

REDACȚIA

Editor-șef: Cristina BOGDAN.

Redactori: Mihai ENE,
Cătălin D. CONSTANTIN,
Doina RUȘTI,
Radu ALDULESCU,
Cătrinel POPA,
Enrique NOGUERAS,
Roberto MERLO,
Sebastián TEILLIER,
Adriana TITIENI IRIMESCU,
Emanuela ILIE,
Diana DRAGOMAN,
Ciprian HANDRU,
Bianca ZBARCEA,
Codruț RADU.

<https://optmotive.ro>
e-mail: optmotive@gmail.com